

Smärta

ur
ett omvårdnadsperspektiv

Sara Byström
Specialistsjuksköterska i Palliativ Vård

1

2

Dagens program

3

Dagens program

- Vad är smärta?

4

Dagens program

- Vad är smärta?
 - Olika typer av smärta
-

5

Dagens program

- Vad är smärta?
 - Olika typer av smärta
 - Total pain
-

6

Dagens program

- Vad är smärta?
 - Olika typer av smärta
 - Total pain
 - Långvarig smärta
-

7

Dagens program

- Vad är smärta?
 - Olika typer av smärta
 - Total pain
 - Långvarig smärta
 - Behandling
-

8

Dagens program

- Vad är smärta?
- Olika typer av smärta
- Total pain
- Långvarig smärta
- Behandling
- Sammanfattning

9

Vad är smärta?

10

Vad är smärta?

- International Association for the study of Pain:

*Smärta är en **obehaglig sensorisk** och **känslomässig upplevelse** förenad med vävnadsskada eller beskriven i termer av sådan skada*

11

Är detta ett hot och skrämmande?

12

Är detta ett hot och skrämmande?

Väcker tankar – känslor – beteenden?

13

Är detta ett hot och skrämmande?

Väcker tankar – känslor – beteenden?

14

Är detta ett hot och skrämmande?

Väcker tankar – känslor – beteenden?

15

Är detta ett hot och skrämmande?

Väcker tankar – känslor – beteenden?

16

Är detta ett hot och skrämmande?

Väcker tankar – känslor – beteenden?

17

Det beror på.....
vad som är inlärt..

- Minnen
- Erfarenheter
- Antaganden
- Bemötanden
- Förväntningar
- "Sårbarhet"
- Kunskap

18

Olika typer av smärta

19

Olika typer av smärta

- Nociceptiv smärta

20

Olika typer av smärta

- Nociceptiv smärta
 - Neurogen smärta
-

21

Olika typer av smärta

- Nociceptiv smärta
 - Neurogen smärta
 - Psykogen smärta
-

22

Olika typer av smärta

- Nociceptiv smärta
 - Neurogen smärta
 - Psykogen smärta
 - Existentiell smärta
-

23

Olika typer av smärta

- Akut
 - Långvarig
-

24

Olika typer av
smärta

25

Olika typer av
smärta

- Anamnes

26

Olika typer av smärta

- Anamnes
- Skattning

27

Olika typer av smärta

- Anamnes
- Skattning
- Symtomlindring

28

Olika typer av smärta

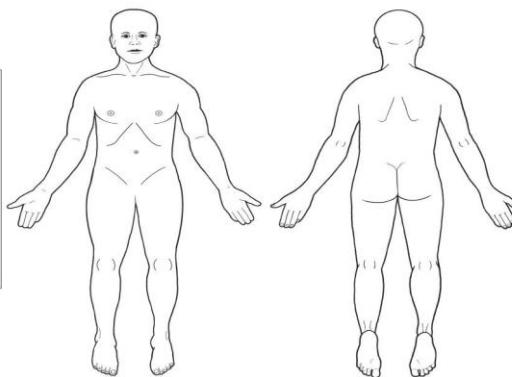
- Anamnes
- Skattning
- Symtomlindring
- Utvärdering
- Dokumentation

29

Smärtteckning med NRS (numerisk skala)

Rita på skissen **var** du har smärta och **hur** smärtan känns.
Använd gärna symbolerna till vänster om bilden.

Smärta	
Molande	MMM
Huggande/skärande	///
Bultande	BBB
Annat	AAA
Brännande	XXX
Stickande	SSS
Tryckande	TTT
Domning	===
Krampartad	KKK
Illande	lll

Markera med kryss på siffran som visar hur stark **din** smärta är
(0 = ingen smärta, 10 = värsta tänkbara smärta).

I vila: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

I rörelse: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

30

31

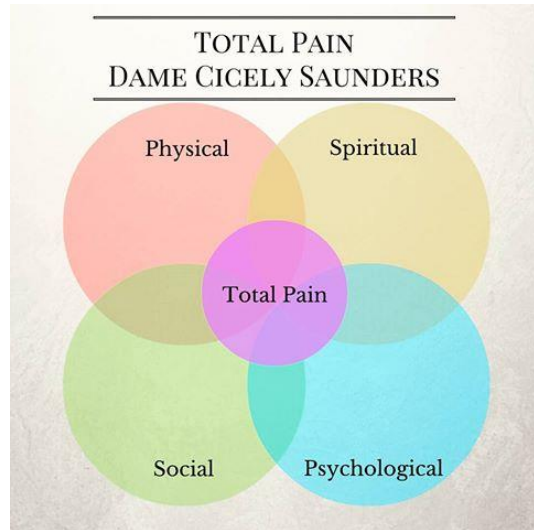
Smärta

- Forskning beskriver smärta som ett flerdimensionellt symtom bestående av såväl
- fysiologisk-,
- sensorisk-,
- affektiv-,
- kognitiv-,
- sociokulturell- och en beteendedimension

Siler, Borneman & Ferrell (2019)

32

Total Pain
Total Suffering

33

- Smärta/skada

34

- Smärta/skada → orolig/rädd

35

- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering

36

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition

37

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont

38

- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla

39

- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn

40

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn → tröttare dagtid

41

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn → tröttare dagtid → sjukskrivning

42

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn → tröttare dagtid → sjukskrivning → sämre ekonomi

43

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn → tröttare dagtid → sjukskrivning → sämre ekonomi → socialt isolerad

44

-
-
- Smärta/skada → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn → tröttare dagtid → sjukskrivning → sämre ekonomi → socialt isolerad → skuldkänslor

45

-
-
- **SKADAN LÄKT** → orolig/rädd → immobilisering → tappar kondition → mer ont → rörelserädsla → sämre sömn → tröttare dagtid → sjukskrivning → sämre ekonomi → socialt isolerad → skuldkänslor

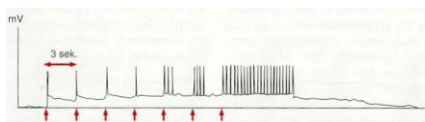
46

Långvarig smärta

47

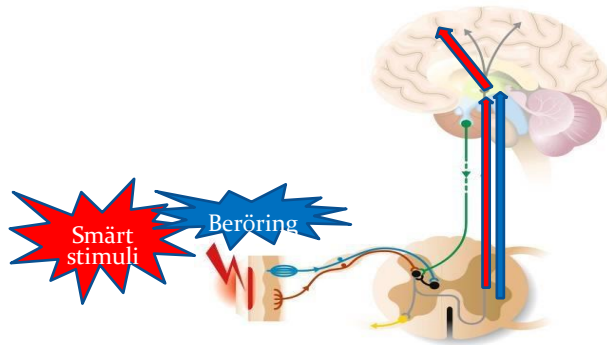
Långvarig smärta

Central/perifier sensitisering

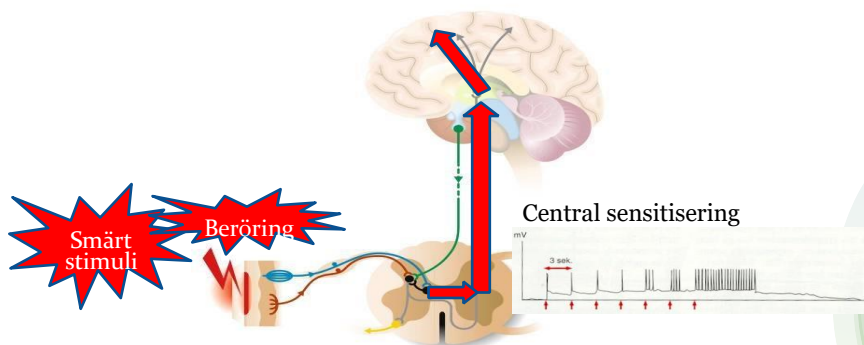
48

Långvarig smärta

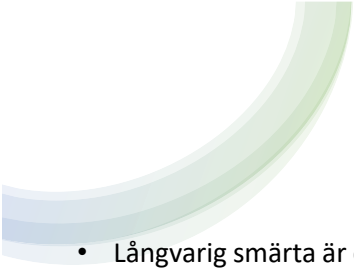

49

Långvarig smärta

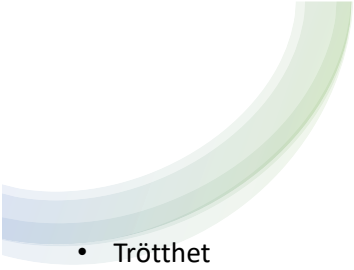
50

Långvarig smärta

- Långvarig smärta är ett bombardemang mot medvetandet och kan ge:
-

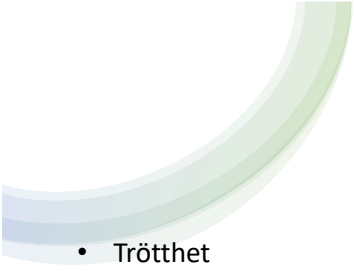
51

Långvarig smärta

- Trötthet
-

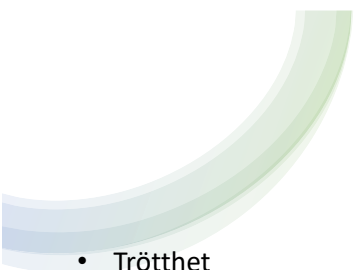
52

Långvarig smärta

- Trötthet
 - Koncentrationssvårigheter
-

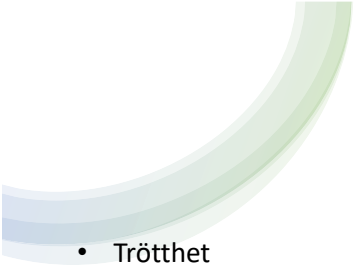
53

Långvarig smärta

- Trötthet
 - Koncentrationssvårigheter
 - Irritabilitet
-

54

Långvarig smärta

- Trötthet
- Koncentrationssvårigheter
- Irritabilitet
- Ångest, oro, depression

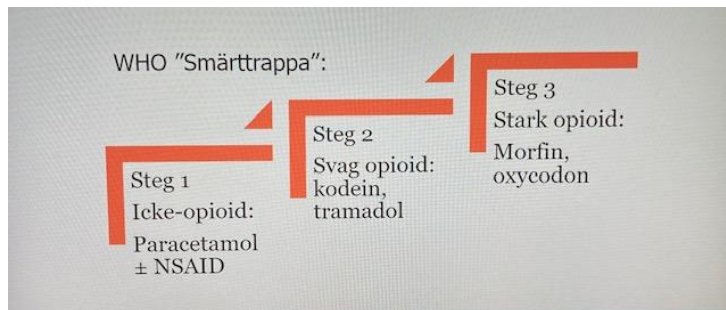
55

Behandling

56

Behandling- Läkemedel

57

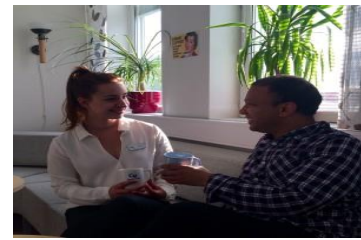

58

Behandling- Multimodal

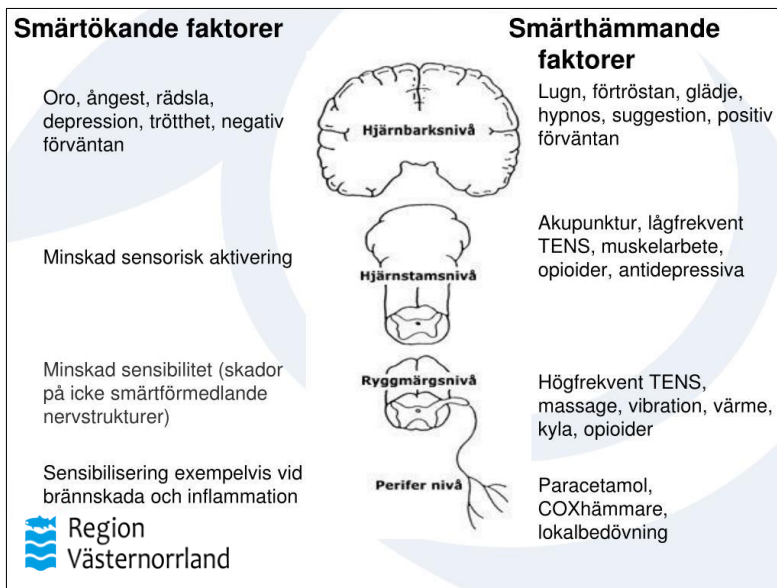
Komplementär och alternativ medicin

59

Komplementär och alternativ medicin

- <https://vimeo.com/338901099/3c6328e43a>

61

Sammanfattning

- Smärtan har flera dimensioner
- Kommunikation- mötet
- Anamnes
- Läkemedel- biverkningar

62

